

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Intervención logopédica nos trastornos da fala e a voz	Código	652G04027	
Titulación	Grao en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es	
Profesorado	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura pretende o aprendizaxe dos recursos terapéuticos aplicables aos trastornos da fala e da voz (disartria, disgllosia, dislalia, disfemia e disfonía)			
Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos: no se realizarán cambios.</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen: Actividades iniciais, sesión magistral, estudos de casos, recensión bibliográfica (computa na avaliación) e probas de respostas múltiples (computa na avaliación).</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican: Aprendizaxe colaborativo e Prácticas a través de TIC pasarán a realizarse exclusivamente virtual, sen presenza física na aula.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: Correo electrónico diario para facer consultas o pedir cita para contactos virtuais, Moodle diario para subir os contidos, planificar e entregar tarefas, comunicar avisos.</p> <p>TEAMS: 1 vez a la semana (lunes), de 9-10.30 se conectará con todo o grupo para impartir a sesión maxistral e facer o debate virtual sobre os contidos. No franxa entre 10.30-13.30 se farán as sesións interactivas. O tempo será distribuído por igual aos distintos grupos de traballo (30' por grupo) y 30' para gran grupo (todos Xuntos).</p> <p>4. Modificacións na avaliación: sen cambios.</p> <p>*Observacións de avaliación: Sen cambios.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: sen cambios</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.

A7	Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, atrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A13	Coñecer os principios xerais de la intervención logopédica.
A14	Coñecer as funcións da Intervención logopédica: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.
A15	Coñecer e aplicar os modelos e as técnicas de intervención.
A17	Coñecer e realizar a intervención logopédica nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, atrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B3	Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.
B5	Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B8	Capacidade de observar e de escoitar de forma activa.
B9	Capacidade de organizar e planificar.
B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B13	Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
B14	Destreza e empatía nas relacións interpersoais.
B16	Resolver problemas de forma efectiva.
B17	Saber expresarse en público.
B19	Ter compromiso ético.
B21	Tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
B22	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B24	Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título
---------------------------	--

Coñecer a avaliación, programación e terapia das 4 patoloxías.	A1 A2 A6 A7 A8 A13 A14 A15 A17	B1 B3 B5 B7 B8 B11 B13 B14 B16 B17 B19 B21 B22 B24	C1 C6 C7
Capacidade para deseñar programacións terapéuticas e resolver problemas durante a intervención logopédica das 4 patoloxías.		B9 B16 B17 B19 B21 B22 B24	C1 C6 C7

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. Aspectos xerais na intervención dos trastornos da fala e da voz	1.1. Anatomía e fisioloxía do aparato vocal e fala. 1.2. Conceptos básicos de Lingüística. 1.3. Desenvolvemento embrionario. 1.4. Control neuromuscular da fala.
Tema 2. Intervención logopédica nas Disfonías.	2.1. Concepto de Disfonía funcional e orgánica. Tipos de disfonías funcionales. 2.2. Avaliación da voz: anamnese e exploración acústica e visual. 2.3. Obxectivos e principios de intervención. 2.4.. Enfoques terapéuticos. 2.5. Recursos xerais de tratamento.
Tema 3. Técnica vocal: aspectos respiratorios, fonación e resonancia.	3.1. Aspectos fisiolóxicos. 3.2 Corrección dos erros funcionais. 3.3 Técnicas vocales específicas.
Tema 4. Tratamiento das disfonías específicas.	4.1. Parálise vocal. 4.2. Trastornos da muda vocal.
Tema 5. Fundamentos teóricos das Disartrias.	5.1. Concepto, etioloxías e clasificación clínica. 5.2. Evaluación das disartrias: anamnesis, exploración das funcións de respiración, deglución, masticación, fonación e articulación
Tema 6. Intervención logopédica nas Disartrias.	6.1. Obxectivos e principios. 6.2. Enfoques terapéuticos. 6.3. Técnicas e recursos específicos para as alteracións da deglución e masticación. 6.4. Técnicas e recursos específicos para a respiración, fonación e articulación.
Tema 7. Fundamentos teóricos das Disfemias.	7.1. Concepto e principais teorías etiopatogénicas. 7.2. Características clínicas e diagnóstico diferencial. 7.3. Avaliación das disfemias.

Tema 8. Intervención das Disfemias.	8.1. Obxectivos. 8.2. Recursos específicos para a disfluencia, logofobia e síntomas neurovegetativos.
Tema 9. Intervención logopédica nas Disglosias.	9.1. Clasificación e tipos clínicos. 9.2. Intervención na disglosia: principios, obxectivos e recursos terapéuticos.
Tema 10. Intervención logopédica nas dislalias.	10.1. Obxectivos. 10.2. Recursos de intervención.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A1 A6 A7 A8 A13 A14 A15 A17 B19 B17 B16 B14 B13 B11 B9 B8 B7 B5 B3 B1	5	20	25
Actividades iniciais	A1 A2 A6 A8 A13 A14	2	1	3
Sesión maxistral	A7 A14 A15 A17 B3 B5 B13 B22 C6	21	0	21
Prácticas a través de TIC	A1 A6 A7 A8 A13 A14 A15 A17 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B16 B19 B24 C1 C6 C7	3	9	12
Debate virtual	B5 B7 B8 B9 B11 B14 B16 B17	3	12	15
Proba de resposta múltiple	A1 A6 A7 A8 A13 A14 A15	3	60	63
Recensión bibliográfica	A7 A8 A14 A15 A17 B5 B7 B9 B13 B21 B22 B24 C1 C6	3	6	9
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Programación terapéutica de casos clínicos dos trastornos impartidos nas sesións maxistrais para aprender a deseñar o tratamento da logopedia, obxectivos de planificación, sistemática e selección razoada de exercicios. Haberá grupos de traballo de 5-6 persoas e será luns (Moodle e TEAMS) os luns, na franxa horaria das sesións interactivas.
Actividades iniciais	Actividades iniciais Avaliaranse as competencias dos estudantes (coñecemento dos trastornos e a súa avaliación). Para iso, planeárase unha tarefa en Moodle (cuestionario inicial) que se autocompletará o primeiro día de clase.
Sesión maxistral	Sesión maxistral Os contidos teóricos serán ensinados a todo o grupo (Bases fundamentais, avaliación, intervención e programación terapéutica). Para iso empregárase a plataforma TEAMS e Moodle.

Prácticas a través de TIC	Prácticas a través das TIC Para aprender certas habilidades terapéuticas mediante a práctica, os grupos de traballo realizarán unha simulación de intervención logopédica nun sospeitoso paciente con disfonía (Role Playing). Poderase empregar medios TIC (presentación de vídeos, power-point con audios, chat por TEAMS, foro de Moodle, etc.) e participarán todos os membros do grupo con diferentes papeis (paciente, avaliador, programación, intervención). Deste xeito, os estudantes poñerán en práctica os coñecementos teóricos, as habilidades de comunicación e a resolución de problemas en equipo. Esta actividade farase en pequeno grupo (5-6 persoas) e terá lugar practicamente, preferentemente, na franxa horaria das sesións interactivas. No caso de que se poida facer de xeito presencial, os grupos de traballo distribuiranse na franxa horaria. Calquera dúbida que poida xurdir será resolta nas sesións interactivas ou no horario das titorías. Esta actividade computa para a avaliación da materia.
Debate virtual	Debate virtual: Actividade para reflexionar sobre os contidos teóricos recibidos a través de preguntas relacionadas co tema e farase ao final de cada sesión maxistral. O tempo considerado para esta actividade é de aproximadamente 30 minutos, para todo o grupo e a través TEAMS.
Proba de resposta múltiple	Proba de elección múltiple Proba obxectiva individual para avaliar os coñecementos e as habilidades adquiridas durante a aprendizaxe da materia. Para iso, haberá tres probas: o Cuestionario 1, ao rematar o módulo de voz (disfonía) e o Cuestionario 2, ao rematar o módulo de voz (disartria, disfemia e disglosia). Cuestionario 3, que se realizará na data oficial do exame para avaliar toda a materia. Estas probas fánanse coa plataforma Moodle.
Recensión bibliográfica	O alumno realizará unha revisión bibliográfica sobre un tema ou aspecto clínico en grupo (5-6 estudantes). Esta revisión presentarase nun informe escrito que sintetiza os máis relevantes na literatura (introdución) coa unha extensión polo menos de 5 folios. Irá acompañado das referencias bibliográficas empregadas, segundo os estándares da APA. As contribucións recentes (últimos 5 anos), de calidade, internacionais e nacionais serán avaliadas, incluíndo polo menos 10 referencias en inglés.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Os estudantes terán unha atención personalizada para levar a cabo ou resolver dúbidas nas actividades máis prácticas (estudos de caso, aprendizaxe colaborativa, prácticas a través das TIC, debate virtual e busca bibliográfica.
Recensión bibliográfica	Esta atención ofrecerase aos estudantes nas horas nas que se desenvolvan estas actividades (franja horaria das sesións interactivas) ou no horario de titorías (martes 10-14 horas, 2º semestre).
Prácticas a través de TIC	Esta atención personalizada será preferentemente virtual (plataforma TEAMS-chat, Moodle-forum). Para o chat en TEAMS é recomendable solicitar unha cita por correo electrónico o chat para mellor organización.
Debate virtual	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas a través de TIC	A1 A6 A7 A8 A13 A14 A15 A17 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B16 B19 B24 C1 C6 C7	Xogo de rol nun caso de disfonía (grupo): Criterios de valoración: Mesmos criterios que os establecidos no estudo de casos. Ademais, considéranse os seguintes: 1. Habilidades de comunicación: son, claridade, dicción e fluidez na exposición oral. 2. Nivel de coñecemento e dominio dos termos técnicos adecuados. 3. Calidade e grao de elaboración das diapositivas ou vídeo presentado. 4. Normas ortográficas.	30

Proba de resposta múltiple	A1 A6 A7 A8 A13 A14 A15	Individual. 1ª proba ou cuestionario 1 (Trastorno da voz-disfonía): calcula o 15%. 2ª proba ou Cuestionario 2 (trastornos da fala - disartria, disfemia, disglosias): calcula o 15%. Teña presente que cada cuestionario terá 4 respostas posibles e cada erro restará 0,20 puntos. 3ª proba ou cuestionario 3 (exame oficial con todos os contenidos da materia), con 4 posibles respostas, e cada erro restará 0,20 puntos.	70
----------------------------	----------------------------	---	----

Observacións avaliación

Primeira oportunidade: os estudantes teñen que ter en conta os seguintes requisitos para avaliar esta materia:

1. Debe obter polo menos 3,5 puntos dos 7 totais posibles nas probas de elección múltiple para engadir os resultados obtidos nas prácticas a través das TIC.
2. Unha vez sumados todos os resultados das actividades de avaliación (en grupo e individual), debes obter polo menos 5 puntos dos 10 posibles para superar a materia.

Segunda oportunidade: para superar a materia por segunda vez, os estudantes deberán obter 5 puntos dos 10 posibles nunha única proba de elección múltiple,

que se realizará na data do exame oficial e que se computa ao 100%.

Serán asistencia obrigatoria as actividades científicas ou académicas que se poidan realizar durante o curso ou estean relacionadas coas materias incluídas nesta materia.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Cooper Morton (1973). Modernas técnicas de rehabilitación vocal. Buenos Aires: Médica Panamericana
  - Morrison Murray (1996). Tratamiento de los trastornos de la voz. Barcelona: Masson
  - Vila Josep (2009). Guía de intervención logopédica en las disfonías infantiles. Madrid: Síntesis
  - Verdolini Abbot Katherine (2008). Lessac-madsen Resonant Voice Therapy. San Diego: Plural Publishing
  - Sataloff Robert (2005). Treatment of voice disorders. San Diego: Plural Publishing
  - Perelló Gilberga Jordi (1982). Canto-dicción. Foniatría estética. Barcelona: Científico-Médica
  - Perelló Gilberga Jordi (1990). Trastornos de Habla. Barcelona: Masson
  - Roberston Sandra (1999). Working with dysarthrics a practical guide to therapy for dysarthria. New York: Thieme
  - Murdoch Bruce (1998). Dysarthria a physiological approach to assessment and treatment. United Kingdom: Stanley Thornes
  - Fernández Zúñiga Alicia (2005). Guía de intervención logopédica en tartamudez infantil. Madrid: Síntesis
  - Conture Edward y Curlee Richard (2007). Stuttering and related disorders of fluency. New York: Thieme
  - Zambrana Nidia (1998). Logopedia y ortopedia maxilar en la rehabilitación orofacial: Tratamiento precoz y preventivo. Barcelona: Masson
- enlaces de interés: www.espaciologopedico.com [http:// www.asha.org](http://www.asha.org).

Bibliografía complementaria	Revistas relacionadas coa Logopedia.Revista de Investigación en Logopedia. Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología (suscrita la UDC)Journal of Voice.European Journal of Disorders of Communication.Journal of Speech, Language and Hearing Research.International Journal of Language and Communicaton Disroders.International Journal of Speech-Language Pathology. Folia Phoniátrica et Logopaedica.
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingüística/652G04004

Fundamentos de intervención logopédica/652G04005

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación aumentativa e alternativa/652G04022

A voz profesional/652G04040

Materias que continúan o temario

Estratexias de intervención temperá/652G04025

Observacións

Es recomendáble ter coñecemento de inglés para o manexo das fontes bibliográficas. (nivel B1 mínimo).Recordar o uso do mascarilla na aula para as posibles actividades prácticas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías